

Politikere på Østfold-benken

Sarpsborg, 20/11-2020

Dette brevet sendes på vegne av:

Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, Naturvernforbundet i Østfold, DNT Vansjø, DNT Nedre Glomma, DNT Indre Østfold, Tistedalen Friluftslag, 4H Østfold, Norsk Ornitologisk Forening Østfold og Østfold Botaniske Forening.

Meld. St. 28 (2019-2020) Vindkraft på land- endringer i konsesjonsbehandlingen

Innspill fra Forum for natur og friluftsliv (FNF) Østfold til
«Østfoldbenken» på Stortinget.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene i Norge har sendt sine innspill til Meld. St. 28 (2019-2020) Vindkraft på land (vedlegg 1). Her peker de på 12 punkter som må til for å konkretisere hvordan forslagene i meldingen skal følges opp, og for å sikre en konsesjonsprosess som ivaretar hensynet til naturmiljø og friluftsliv i tilstrekkelig grad. FNF Østfold med tilslutta organisasjoner stiller seg bak disse, og vil her trekke fram noen punkter vi mener er viktig å ta med seg når Stortingsmeldingen skal behandles.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Østfold er et samarbeidsforum på regionalt nivå. Vi jobber for å fremme natur- og friluftslivinteressene i Østfold-regionen, med fokus på alle typer arealendringer. Forumet består av 10 frivillige organisasjoner, og arbeidet drives av et regionalt styre og en tilsatt koordinator.

Stortingsmeldingen om vindkraft på land og endringer i konsesjonsbehandlingen har tatt opp i seg mange av momentene som frivillige organisasjoner har vært opptatt av når det gjelder utbygging av vindkraft på land. FNF Østfold har jobbet med dette temaet siden nasjonal ramme kom opp, og dette har vært en sak alle organisasjonene har samlet seg om.

Bit-for-bit nedbygging

I Forum for natur og friluftsliv (FNF) Østfold er vi opptatt av alle tiltak og inngrep som fører til endring av areal. Det er ofte en utfordring å se de mange endringene i sammenheng, og det er dette som fører til det vi kaller for bit-for-bit nedbygging. Både i Skjeberg og Syverstadmarka har det vært sonderinger både hos grunneiere og kommuner om muligheten for vindindustri. I Sarpsborg vil eventuelle vindkraftområder spise areal, i tillegg til andre prosjekter som boligbygging, utbedring av veier og jernbane. Det planlegges også for et stort datasenter på Hasle, hvor mer enn 1500 dekar med natur vil bli omdisponert til industri. Konsekvensene av så store arealendringer må selvfølgelig sees i sammenheng i kommunen.

Sammenlignet med tidligere Akershus og Buskerud kommer Østfold dårlig ut på folkehelsestatistikken, og slik det har vært i lengre tid. Dette er forsøkt endret gjennom politikk og planer, men problemene er sammensatt og ofte selvforsterkende. Opphold i natur og et enkelt friluftsliv er lavterskel tilbud som alle kan nyte av, og som er med på å bedre folkehelsen. Områder hvor man kan oppleve relativ stillhet og koble av fra hverdagen blir færre og kvaliteten på opplevelsens går ned når forstyrrende elementer og tiltak gjør inngrep i naturen. Et turterreng med vindturbiner er ikke lenger et område for avkobling, men et industriområde. Vi anser derfor at Østfold ikke har plass til (mer) vindindustri, da vi behøver de natur- og friluftsområdene vi har igjen.

Natur OG klima

Utbygging av vindkraft på land endrer natur til industriområder, og dette får store konsekvenser for blant annet dyre- og fugleliv og friluftsliv. Forskerne er enige om at natur- og klimakrisen må ses på i sammenheng og møtes med tiltak som ivaretar begge deler. For å ta vare på naturen må vi løse klimautfordringene, men naturen selv er også en del av løsninga. Et intakt myrlandskap for eksempel, er med på å både lagre karbon og dempe flom, samtidig som det er viktige leveområder for arter som er tilpasset dette miljøet. I debatten om fornybar energi framstilles det ofte som at utslipp av klimagass bare kan reduseres ved å ta i bruk alternative energiformer til de fossile. Men forbruk av natur og arealendringer, kan også føre til mer utslipp og mindre robuste økosystemer. FNs naturpanels rapport om naturens tilstand fastslår at det ikke er nok å bare bevare utvalgt og truet natur i vernede områder som reservater og nasjonalparker. Små og store naturområder hvor det drives (et sunt) skogbruk og annen høsting av naturressurser er svært mye verdt for dyre- og plantelivet. Sammenhengende blå og grønne strukturer gjør at arter kan finne mat og yngleplasser og fungerer som transportkorridorer for planter og dyr. Det må ikke bli sånn at vernet og intakt natur bare finnes i nasjonalparker og reservater, langt unna der det bor folk. Vi må også ha tilgang på slike områder i det daglige. Kanskje kan vi kalle det «hverdagsnatur»?

Miljøforvaltningen må få større rolle i konsesjonsprosessene

Til tross for at naturspørsmål står helt sentralt i vindkraftutbygginger, har miljøforvaltningen liten formell rolle i konsesjonsprosessen. Bygging av vindkraftverk på land handler om omfattende, irreversible inngrep som berører naturmangfold, friluftsliv, reduserer større sammenhengende naturområder og har stor landskapsmessig betydning. Det tilsier at det er behov for juridiske virkemidler som sikrer natur- og friluftslivsinteressene. I tillegg må bruken av Naturmangfoldloven komme tydeligere fram i konsesjonsbehandlingen og konsekvensutredningene. Vi har sett for mange eksempler på at kartlegging av naturen enten har vært for dårlig, eller nedprioritert når konsesjon har blitt gitt.

Avklaring av energibehovet

Organisasjonene etterlyser også en helhetlig gjennomgang av energibehovet, som veier de ulike alternativene opp mot hverandre. Det bør legges vekt på potensialet for energieffektivisering og redusert forbruk, samt alternative energikilder.

2021-2030 er FNs tiår for naturrestaurering. Nå er det på høy tid å se klima- og naturkrisen under ett og starte og reparere det som vi allerede har ødelagt. Å ta vare på det vi har er adskillig billigere ennå reparere det vi har ødelagt. Det tar 1000 år for naturen å lage en meter med torv i ei myr!

Vi går ut ifra at politikerne som representerer Østfold-distriktet setter seg inn i problematikken rundt vindkraftutbygging, slik at Stortingsmeldingen får en kunnskapsbasert behandling og alle interesser blir hørt.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Østfold

Nina Frydenlund
Koordinator
FNF Østfold

